

Strategi grønn vekst

Omstillingsstyret vedtok i sak 35/2015 å følge opp «Drømmeløftet i Hurum». Som del av vedtaket ba omstillingsstyret om at det utarbeides et strategidokument for videre arbeid med «grønn vekst¹».

Dette dokumentet, «Strategi for grønn vekst» legges derfor fram for tilslutning i styret som en direkte oppfølging av dette vedtaket. Strategien vil bli lagt til grunn for videre arbeid med grønn vekst, samt prioritering av aktuelle prosjekter i 2015. Visjon, målformuleringer og tiltak implementeres deretter i forslag til handlingsplan og budsjett for 2016.

Skissert strategi i dette dokumentet vil gjelde for arbeid og prosjekter som gjennomføres i regi av omstillingsprogrammet Hurum2020. Implementering i kommunens øvrige planverk forutsetter kommunestyrets tilslutning til strategien. Dette kan eventuelt skje gjennom behandling av revidert omstillingsplan og handlingsplan for 2016.

Det er definert følgende formål (effektmål) for omstillingsprogrammets arbeid med grønn vekst:

FORMÅL (effektmål)
Omstillingsprogrammet skal arbeide aktivt for å identifisere, synliggjøre og utvikle muligheter for grønn vekst i Hurum.
Omstillingsprogrammet skal initiere gjennomføring av prosjekter som fremmer grønn vekst og konkurransekraft i lokalt næringsliv og offentlig forvaltning.

Utgangspunktet for omstillingsprogrammets engasjement i arbeidet med grønn vekst er først og fremst de mulighetene dette gir for økt konkurransekraft i lokalt næringsliv, etablere nye lokale arbeidsplasser, og for å styrke kommunen som et attraktivt bosted. Omstillingsprogrammet ønsker derfor å ta en ledende rolle i arbeidet med grønn vekst og bærekraftig utvikling i kommunen.

For å kunne bidra til gjennomføring av tiltak som aktivt fremmer grønn vekst i Hurum, må omstillingsprogrammet samarbeide tett med næringsliv, ildsjeler, frivillige organisasjoner og kommunens administrasjon. Omstillingsprogrammet kan først og fremst bidra med tilførsel av kompetanse (eksterne rådgivere, prosjektledere) og nettverk, herunder tilgang til offentlig virkemiddelapparat med mulig utløsning av økonomiske tilskudd. Det er imidlertid også svært viktig at omstillingsprogrammet bistår som aktiv initiativtaker og pådriver i oppstart- og gjennomføringsfase.

¹ Med «grønn vekst» menes en økning i den typen økonomisk aktivitet som gir lavere samlede miljøbelastninger.

Dette dokumentet er videre strukturert som følger:

- **Hvor er vi?** Status for omstillingsarbeidet innenfor det aktuelle temaet, og nåsituasjon i Hurum kommune
- **Hvor skal vi?** Visjon og målsettinger for strategi grønn vekst
- **Hvordan kommer vi dit?**
 - Tiltak og prosjekter
 - Suksessfaktorer (Barrierer og drivere for måloppnåelse)

I tillegg har dette dokumentet to vedlegg:

- Vedlegg 1 inneholder de antagelsene som er gjort for å definere mål i hvert prosjekt. Disse er svært røffe estimer og må revideres og forankres av hver prosjektorganisasjon
- Vedlegg 2 er mål fra kommunens energi- og klimaplan (2010 – 2013), til orientering.

Hvor er vi? Status for omstillingsarbeidet og nåsituasjon i Hurum kommune

Energi- og klimaplanens visjon for kommunene Lier, Røyken og Hurum er: Kommunal planlegging og virksomhet i kommunene skal innrettes etter energi- og klimastrategien slik at våre lokalsamfunn ikke belaster kloden mer enn det som er bærekraftig. I 2015 er det, så vidt vi kjenner til, jobbet svært lite med direkte oppfølging av energi- og klimaplanen. I tilknytning til forvaltning av bygningsmasse og drift av organisasjonen gjennomføres imidlertid noen aktuelle prosjekter fortløpende.

Omstillingsprogrammet Hurum2020 gjennomførte i april #Drømmeløftet i Hurum. Dette var et halvdags seminar med tema «Bærekraftig omstilling som nøkkel til vår konkurransekraft». Øvrige prosjekter gjennomført i regi av Hurum 2020 har ikke hatt tilsvarende fokus.

Av prosjektene nevnt i dette strateginotatet er det bare prosjekt Utslippsfri hurtigbåt som er igangsatt. Øvrig aktivitet er så langt begrenset til at det skal avholdes et dialogmøte med Statkraft knyttet til prosjekt Etablering av klynge innen bioøkonomi i starten av september.

Hurums lange sjøfront, varierte topografi, og status med begrenset eksisterende utbygging, er gjennom arbeidet med omstillingsprogrammets strategi- og forankringsfase definert som særlige fortrinn for en styrt videre vekst, med fokus på bevaring og utvikling av naturgitte kvaliteter.

Hvor skal vi – Visjon og Målsettinger

Hurum har en rekke muligheter for å ta en ledende rolle innenfor grønn vekst og bærekraftig utvikling. Vi bør derfor ha en ambisiøs visjon og klare målsettinger om hvor vi ønsker å komme.

VISJON

I 2020 er Hurum anerkjent nasjonalt for sin evne til å gjøre bærekraftige løsninger lønnsomme – både i egen virksomhet, og gjennom aktiv tilrettelegging for næringslivet. Som en følge av dette har nye arbeidsplasser blitt etablert, og Hurum er en foretrukken bostedskommune.

Resultatmålene for strategi grønn vekst skal bidra til å nå de overordnede målsettingene for antall nye arbeidsplasser (vekst i lokalt næringsliv) og antall nye innbyggere, som er formulert i gjeldende måltavler, jfr. Omstillingsplan for Hurum 2014-2020. I tillegg vil strategi for grønn vekst måles på hvordan prosjektene bidrar til ressursbesparelser og redusert miljøbelastning.

På grunnlag av erfaringer etter #Drømmeløftet i Hurum, trender i tiden og sentrale myndigheters økende fokus på «det grønne skiftet», vurderer omstillingsprogrammet at arbeidet med grønn vekst vil være en avgjørende innsatsfaktor for et vellykket omstillingsarbeid og måloppnåelse.

RESULTATMÅL

Arbeidet med grønn vekst i Hurum skal:

- Bidra til totalt 50 nye arbeidsplasser i prosjektperioden (2014-2020).
- Bidra med resultater innenfor 30% av målsettingene i kommunens gjeldende energi- og klimaplan

Se vedlegg 1 for antagelsene som er gjort relatert til målformuleringer.

Hvordan kommer vi dit?

Flere faktorer er viktige for at Hurum kommune skal oppfylle visjonen om grønn vekst og nå de målene som blir satt. Det viktigste er imidlertid å komme i gang/fortsette med de tiltakene og prosjektene som har blitt identifisert og som inngår i strategien. Omstillingsprogrammet har en viktig rolle i dette, beskrevet nærmere under. Vi har også identifisert suksessfaktorer som det er viktig at vi jobber med.

Tiltak og prosjekter

Prosjektene som inngår i strategien er identifisert i samarbeid med lokalt næringsliv og lokalbefolkning og i dialog med nasjonale ressurser som Innovasjon Norge, blant annet gjennom et idémøte kalt «Drømmeløftet» som ble avholdt i mai 2015.

De to første prosjektene på lista under er direkte knyttet opp mot konkrete aktører og konsepter. Det presiseres at løsninger for utslippsfri kollektivtransport og arbeid med utvikling av næringer innenfor bioøkonomi i kommunen er to sentrale tema som må implementeres i strategi og handlingsplan også uavhengig av nevnte aktuelle aktører.

Følgende prosjekter er inkludert:

- **Utslippsfri hurtigbåt (Bybane på fjorden/Urban Water Shuttle):** Etablere en nasjonal pilot for utslippsfri fjordtransport.
- **Etablering av klynge innenfor bioøkonomi:** Utforske klyngetenkning for å støtte opp om, og bygge videre på Statkrafts bioenergisatsning på Tofte.
- **Bærekraft og ressursbruk – Hurum kommune:** Sammen med kommunens ansatte realiserer vi mulighetene kommunen har som eier og storforbruker av varer og tjenester til å fremme et grønt lokalt næringsliv og energieffektive løsninger for drift.
- **Idédugnad - gode, grønne løsninger i lokalmiljøet:** Involvere frivillige organisasjoner og lokalmiljøet i Hurums grønne omstillingsarbeid gjennom utvikling og gjennomføring av små og store gode løsninger.
- **SMB utvikling – business og bærekraft:** I samarbeid med Innovasjon Norge inviterer kommunen lokalt næringsliv til et kompetansehevingsprosjekt med verktøyet SMB utvikling.
- **Reiselivsnettverk – dag og helgeturisme:** Invitere aktører fra reiselivsnæringen til et samarbeidsprosjekt for økt dag- og helgeturisme med fokus på den gode smaken, og den gode opplevelsen (eller lignende prosjekt i samarbeid med sentrale reiselivsaktører i kommunen).
- **Grønne bygg:** I samarbeid mellom Hurum2020, (lokale) entreprenører, utbyggere, samt kunnskapsmiljøer i og utenfor kommunen skal det etableres en pilot for realisering av gode bomiljø der minst mulig samlet miljøbelastning er en forutsetning.

Hvert av disse prosjektene er beskrevet i mer detalj i tabellene under.

Noen prosjekter har lav terskel for oppstart og gjennomføring og kan igangsettes umiddelbart. Andre prosjekter vil være mer ressurskrevende både med hensyn til planlegging, bygging av kompetanse og økonomisk innsats. Et eksempel på det siste er prosjektet Urban Water Shuttle, som ble igangsatt i

07.09.2015

2014. Omstillingsprogrammet ønsker å bidra til å fortsette og intensivere framdriften i dette arbeidet fram mot realisering av piloten.

Prosjektene under er beskrevet i prioritert rekkefølge. Prioriteringen er imidlertid ikke til hinder for parallell gjennomføring av flere prosjekter, det vurderes snarere som en forutsetning for å kunne nå de resultatmål som er satt.

Det er omstillingsstyrets forståelse at det er samsvar mellom de identifiserte prosjektene, tilgjengelige ressurser, og mål for strategi grønn vekst.

Utslippsfri hurtigbåt (Bybane på fjorden/Urban Water Shuttle)				
Mål	Aktiviteter	Roller	Samarbeids-partnere	Økonomi
Realisere en nasjonal pilot for utslippsfri fjordtransport.	Engasjere dedikert prosjektleder	<i>Prosjekteier:</i> Omstillingsprogrammet, Hurum kommune, Maritime CleanTech	Nesodden kommune,	Kostnader til prosjektleder og prosjektorganisasjon
	Etablere en dedikert prosjektorganisasjon		Akershus fylkeskommune	
	Lage plan for gjennomføring med milepæler som følges opp	<i>Prosjektansvarlig:</i> (Fungerende hos HK: Asgeir Knudsen)	Buskerud Fylkeskommune	Status
Sikre ekstern finansiering av prosjektet, for å få satt båten i produksjon og drift.		<i>Prosjektleder:</i> Bør engasjeres ekstern prosjektleder?	Maritime CleanTech	Prosjektet er påbegynt

Etablering av klynge innenfor bioøkonomi				
Mål	Aktiviteter	Roller	Samarbeids-partnere	Økonomi
<p>Etablere en klynge og et innovativt miljø av næringslivsaktører innenfor bio-økonomi på Tofte.</p> <p>Øke sannsynligheten for at Statkraft etablerer industri på Tofte.</p> <p>Nyetablering av bedrifter som resulterer i etablering av arbeidsplasser.</p>	<p>Etablere et samarbeid med Statkraft, som støtter opp om, og bygger videre på Statkrafts bioenergisatsning.</p> <p>Invitere aktuelle aktører til samarbeid om å utnytte potensialet for knopp skytinger og ringvirkninger av etableringen av Silva Green Fuel</p> <p>Engasjere prosjektleder for gjennomføring</p> <p>Søke finansiering fra IN</p>	<p>Prosjekteier: Omstillingsprogrammet</p> <p>Prosjektansvarlig: Programleder?</p> <p>Prosjektleder: Engasjeres eksternt</p>	<p>Statkraft, NMBU, Lindum m.fl.</p>	<p>Kostnader til prosjektleder</p> <p>Kostnader knyttet til samlinger, workshops og studiereiser</p>

Bærekraft og ressursbruk - Hurum kommune				
Mål	Aktiviteter	Roller	Samarbeids-partnere	Økonomi
<p>Hurum kommune skal gå foran ved å vektlegge bærekraft og energieffektivitet gjennomgående i kommunens virksomhet.</p> <p>Bærekraft skal vektlegges som et sentralt kriterium i kommunens innkjøp av varer og tjenester. Prosjektet skal skape grobunn for innovasjon og etablering av arbeidsplasser.</p>	<p>Invitere kommunens ansatte til en idédugnad/ bærekraftskonkurranse.</p> <p>Sikre oppfølging og gjennomføring av tiltak foreslått i idédugnaden.</p> <p>Initiere og sikre en gjennomgang av kommunens egen drift og innkjøpsrutiner - hvor kan det gjøres grønne, bærekraftige valg nå og i fremtiden?</p> <p>Engasjere prosjektleder for gjennomføring</p> <p>Søke finansiering fra IN</p>	<p>Prosjekteier: Hurum kommune v/Rådmann</p> <p>Prosjektansvarlig: Rådmann (evt. Kommunalsjef)</p> <p>Prosjektleder:</p>	<p>Lokale bedrifter, næringslivet</p>	<p>Egne ressurser HK adm.</p>

Idédugnad - gode, grønne løsninger i lokalsamfunnet				
Mål	Aktiviteter	Roller	Samarbeids-partnere	Økonomi
<p>Utnytte potensialet i en engasjert lokalbefolkning.</p> <p>Omstillingsarbeidet er forankret i en engasjert lokalbefolkning, som slutter opp om arbeidet.</p> <p>Styrke eksisterende aktivitet i frivillige organisasjoner, og etablere nye aktiviteter og samarbeid.</p> <p>Realisere tiltak som kan bidra til å øke Hurums attraktivitet som bostedskommune.</p>	<p>Idédugnad med tema bærekraft, aktivitet, ressursbruk og konkurransekraft.</p> <p>Realisering av de beste prosjektforslagene.</p> <p>Bidra med kompetanse og kapasitet på søknader til offentlige og private kilder til prosjektfinansiering</p>	<p>Prosjekteier: Omstillingsprogrammet</p> <p>Prosjektansvarlig:</p> <p>Prosjektleder:</p>	<p>Frivillige organisasjoner i Hurum, innbyggere Hurum</p>	<p>Andel kostnader for realisering av prosjekter (begrenset beløp fastsettes ved oppstart).</p>

SMB-utvikling business og bærekraft				
Mål	Aktiviteter	Roller	Samarbeids-partnere	Økonomi
<p>Synliggjøre og utnytte potensialet som ligger i grønn vekst for eksisterende lokalt næringsliv.</p> <p>Gjennomføre konkrete prosjekter i eksisterende bedrifter som vil styrke bedriftens konkurransekraft og gi nye arbeidsplasser.</p>	<p>Invitere til seminar med SMB-utvikling (Innovasjon Norges verktøy) med fokus på grønn vekst.</p> <p>Følge opp gjennomføring i bedrifter, bidra til å formidle kontakt med relevante kompetansjemiljøer</p>	<p>Prosjekteier: Omstillingsprogrammet</p> <p>Prosjektansvarlig:</p> <p>Prosjektleder: Engasjeres eksternt</p>	<p>Lokale bedrifter, Innovasjon Norge</p>	<p>Kostnader prosjektleder og rådgiver grønn vekst.</p>

Nettverk dags- og helgeturisme				
Mål	Aktiviteter	Roller	Samarbeids-partnere	Økonomi
Forbedre tilbudet til turister i Hurum Øke tilstrømningen av dag- og helgeturister til kommunen Øke sysselsettingen i reiselivsbedrifter i kommunen	Etablere et bedriftsnettverk eller klynge av reiselivsbedrifter /besøksnæring med siktemål å videreutvikle sjørelatert dags- og helgeturisme. Samarbeide om å bedre tilbudet av lokale bærekraftige opplevelser, aktiviteter og smaker.	Prosjekteier: Omstillingsprogrammet, Hurum Havner KF, engasjerte lokale bedrifter Prosjektansvarlig: Prosjektleder:	Lokale bedrifter, næringslivet flere...	Kostnader prosjektleder og rådgiver grønn vekst.

Grønne bygg				
Mål	Aktiviteter	Roller	Samarbeids-partnere	Økonomi
Etablere boligtilbud i Hurum kommune som oppleves attraktivt, særegent, og som bidrar til redusert miljøbelastning Økt bosetting i kommunen.	I samarbeid mellom Hurum2020, (lokale) entreprenører, utbyggere, samt kunnskapsmiljøer i og utenfor kommunen, skal det realiseres et pilotprosjekt av «grønne boliger» for salg.	Prosjekteier og initiativtaker forstudie: Omstillingsprogrammet. Prosjektansvarlig: Prosjektleder:	Lokale bedrifter, entreprenører, grunneiere, utbyggere. Kompetanse miljøer og offentlige støtteordninger.	Kostnader knyttet til gjennomføring av forstudie, forprosjekt.

Suksessfaktorer – barrierer og drivere for å lykkes

Erfaringer fra omstillingsarbeid generelt, samt egne erfaringer fra arbeidet så langt i Hurum kommunen, tilsier at mye av nøkkelen til gode resultater ligger i gode relasjoner og godt samarbeid med involverte aktører. I dett er det viktig at vi jobber med det følgende:

- **Kommunikasjon**
 - Samarbeid med, og tillit hos lokalt næringsliv
 - Engasjement og forankring hos kommunens innbyggere
 - Gjennomføringsevne og synlige resultater
- **Politisk og administrativ forankring**
 - Integrasjon i kommunens administrative og politiske ledelse
 - Tidlig og grundig forankring i kommunens folkevalgte og politisk ledelse etter valget
 - Samarbeid og støtte fra ledende virksomheter/aktører innenfor «grønn vekst»
 - Samarbeid på tvers av sektorer
 - Integrasjon i eksisterende planer og strategier i kommunen
 - Må danne grunnlag for utarbeiding av alle relevante nye planer og strategier i kommunen
- **Kompetanse**
 - Kunnskap og vilje til endring i prosjektorganisasjonen, hos samarbeidspartnere og i lokalbefolkningen
 - Erfaringsutveksling gjennom tilslutning til relevante nasjonale og internasjonale foregangsprosjekter og samarbeidsprosjekter for grønn omstilling i kommunen, som f.eks. Klimapartnere.

* * *

Vedlegg 1: Antagelser relatert til måloppnåelse.

NB: dette er foreløpig svært grove estimater men er ment som en indikasjon på hvordan prosjektene i strategi for grønn vekst kan bidra til å nå målene i omstillingsplanen. Anslagene må revideres og kvalitetssikres av hver prosjektansvarlig. Estimater for måloppnåelse innen sysselsetting og antall beboere bør revideres og kvalitetssikres som et ledd i arbeidet med ny handlingsplan for omstillingsprosjektet.

A: Effekt på sysselsetting fra prosjekter i strategi grønn vekst:

- Etablering av klynge innenfor bioøkonomi:
 - Antatt styrking av 2 etablerte bedrifter som gir 5 nye arbeidsplasser hver = 10
 - Antatt nyetablering av 3 selskaper som hver har 7 ansatte i 2020 = 21
- Styrkning av lokalt næringsliv gjennom bruk av verktøyet SMB utvikling
 - Antatt styrkning av tre etablerte bedrifter som gir 2 nye arbeidsplasser hver = 6
- Styrkning av lokalt næringsliv gjennom nettverk for turistnæring
 - Antatt styrkning av tre etablerte bedrifter som gir 2 nye arbeidsplasser hver = 6
 - Antatt nyeetablering av to nye bedrifter som gir 2 nye arbeidsplasser hver = 4
- Styrkning av lokalt næringsliv gjennom vektlegging av bærekraft i kommunens innkjøp av varer og tjenester
 - Antatt styrkning av tre etablerte bedrifter som gir 1 ny arbeidsplass hver = 3

=> Totalt anslag for effekt på sysselsetting av prosjekter i strategi grønn vekst i 2020 = 50 nye arbeidsplasser

B: Effekt på antall nye innbyggere av prosjekter i strategi for grønn vekst:

- Antatt effekt av nye arbeidsplasser knyttet til bioenergi?
- Antatt effekt av bedret kollektivtilbud gjennom utslippsfri hurtigbåt?
- Antatt effekt av styrket turistnæring?

Vedlegg 2: Mål fra kommunens energi- og klimaplan (2010 – 2013)

Mål for utslippskutt:

Kommunen skal redusere lokale klimagassutslipp og samlet energiforbruk med 20 prosent innen 2020 i forhold til 1991-nivå. Mobilt utslipp skal reduseres innen 2020 med 20 prosent i forhold til 1991-nivå og 40 prosent i forhold til 2007-nivå.

Mål for energieffektivisering og konvertering i egne bygg: Mål for utslippskutt:

Kommunen skal redusere lokale klimagassutslipp og samlet energiforbruk med 20 prosent innen 2020 i forhold til 1991-nivå. Mobilt utslipp skal reduseres innen 2020 med 20 prosent i forhold til 1991-nivå og 40 prosent i forhold til 2007-nivå.

Mål for energieffektivisering og konvertering i egne bygg:

20 prosent reduksjon i energiforbruket og energi omlagt fra 2007-2020.

Mål for energibruk i kommunen forøvrig:

Kommunens egen virksomhet skal redusere klimagassutslippene med 50 prosent og sitt energiforbruk med 20 prosent i forhold til 2007-nivået.

Mål for energiforsyning og energiproduksjon:

Satsning på økt lokal fornybar energiproduksjon. Lokale varmesentraler og fjernvarme skal utvikles.

Viktigste utslippskilder:

Industrien og landbruket gir de største utslippene i Hurum kommune.

Viktigste tiltak:

- Redusere energiforbruket i kommunen, både gjennom private, næring og industri, samt offentlige tiltak.
- Ta i bruk arealplanlegging som et aktivt verktøy for å bidra til redusert klimagassutslipp, økt energieffektivitet og økt lokal ny fornybar energiproduksjon.
- Lokale varmesentraler og fjernvarme skal utvikles.
- Nye bygg og rehabiliterte bygg bør oppfylle energikrav som er en klasse bedre enn den til enhver tid gjeldende TEK.
- Oppvarming med fossilt brensel skal unngås.
- Miljøprofilering, kompetanseheving og kunnskapsformidling/informasjonskampanjer til innbyggerne, næring og kommunale virksomheter.
- Informasjon og kampanjer om Enovatilskudd til lavenergibygging og alternative energikilder.

20 prosent reduksjon i energiforbruket og energi omlagt fra 2007-2020.

Mål for energibruk i kommunen forøvrig:

Kommunens egen virksomhet skal redusere klimagassutslippene med 50 prosent og sitt energiforbruk med 20 prosent i forhold til 2007-nivået.

Mål for energiforsyning og energiproduksjon:

Satsning på økt lokal fornybar energiproduksjon. Lokale varmesentraler og fjernvarme skal utvikles.

Viktigste utslippskilder:

Industrien og landbruket gir de største utslippene i Hurum kommune.

Viktigste tiltak:

- Redusere energiforbruket i kommunen, både gjennom private, næring og industri, samt offentlige tiltak.
- Ta i bruk arealplanlegging som et aktivt verktøy for å bidra til redusert klimagassutslipp, økt energieffektivitet og økt lokal ny fornybar energiproduksjon.
- Lokale varmesentraler og fjernvarme skal utvikles.
- Nye bygg og rehabiliterte bygg bør oppfylle energikrav som er en klasse bedre enn den til enhver tid gjeldende TEK.
- Oppvarming med fossilt brensel skal unngås.
- Miljøprofilering, kompetanseheving og kunnskapsformidling/informasjonskampanjer til innbyggerne, næring og kommunale virksomheter.
- Informasjon og kampanjer om Enovatilskudd til lavenergibyggging og alternative energikilder.